

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«طرح تشکیل وزارت تجارت و خدمات بازرگانی»
(اعاده شده از شورای نگهبان)

مقدمه

طرح «تشکیل وزارت بازرگانی»، که در جلسه علنی مورخ ۱۳۹۸/۷/۳ مجلس شورای اسلامی به تصویب رسیده بود، پس از ارسال نزد شورای نگهبان با یک ایراد و چند تذکر مواجه گردید. ازین رو کمیسیون تخصصی مربوطه در مقام رفع ایراد و تذکرات مزبور اصلاحاتی را در مصوبه پیشین مجلس اعمال و جهت تصویب به صحن علنی مجلس ارائه نموده است. در این گزارش به بررسی مصوبه کمیسیون از جهت رفع موارد مزبور خواهیم پرداخت.

بررسی مصوبه کمیسیون

۱. شورای نگهبان در تنها ایرادی که نسبت به مصوبه مجلس در خصوص طرح فوق‌الذکر وارد نموده است، در تبصره «۱» ماده (۱)، انتقال وظایف مذکور در ماده (۱) قانون «تمرکز وظایف و اختیارات مربوط به بخش کشاورزی در وزارت جهاد کشاورزی» به وزارتخانه‌های ذی‌ربط، بدون تعیین دقیق وظایف هر کدام از وزارتخانه‌ها را مغایر اصول ۸۵ و ۱۳۳ قانون اساسی شناخته است. با این توضیح که مطابق این تبصره، وظایف و اختیارات موضوع ماده (۱) «قانون تمرکز وظایف و اختیارات مربوط به بخش کشاورزی در وزارت کشاورزی» حسب مورد به وزارتخانه‌های ذی‌ربط منتقل شده است و هیچ‌گونه تعیین تکلیفی از سوی قانون‌گذار صورت نپذیرفته است. درحالی‌که وظایف و اختیارات مندرج در ماده (۱) یادشده کاملاً کلی و بعضاً مرتبط با فعالیت دو یا چند وزارتخانه می‌باشد و در نتیجه مشخص نیست هریک از وظایف مقرر در این ماده به کدام وزارتخانه انتقال خواهد یافت. لذا مستند به اصل یکصدوسی‌وسوم قانون اساسی که براساس آن تعیین وظایف هریک از وزرا و به تبع وزارتخانه‌ها باید از طریق قانون تعیین گردد و تفویض آن به غیر از قانونگذار مغایر اصل هشتادوپنجم قانون اساسی است، تبصره مزبور مغایر اصول مزبور شناخته شده است.

حال کمیسیون محترم جهت رفع این ایراد از یکسو تبصره ماده (۱) که مورد ایراد بوده را اصلاح نموده و مقرر داشته «از زمان تصویب این قانون کلیه وظایف و اختیارات و دستگاه‌های تابعه هر یک از وزارتخانه‌های صنایع و معادن و بازرگانی مطابق وظایف و اختیارات و دستگاه‌های تابعه آن‌ها در قبل از قانون تشکیل دو وزارتخانه «تعاون، کار و رفاه اجتماعی» و «صنعت معدن و تجارت» مصوب ۱۳۹۰ خواهد بود» و از سوی دیگر در تبصره «۴» همین ماده، ماده (۱) قانون «تمرکز وظایف و اختیارات مربوط به بخش کشاورزی در وزارت جهاد کشاورزی» را نسخ نموده است. براین اساس تعیین وظایف وزارتخانه‌های مزبور به حالت مشخصی که از قبل وجود داشته ارجاع شده و لذا به نظر ایراد شورای نگهبان مرتفع گردیده است.

مخصوص صحن علنی

مشخصات طرح

دوره دهم - سال چهارم

شماره ثبت:

۵۴۹

شماره چاپ:

۱۶۵۲

تاریخ چاپ:

۱۳۹۸/۸/۱۸

معاونت پژوهش‌های

سیاسی - حقوقی

دفتر مطالعات

حقوقی

سایر دفاتر: مطالعات

انرژی، صنعت و معدن

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲-۲۴۰۱۶۶۲۱

تاریخ انتشار:

۱۳۹۸/۹/۳۰

۲. شورای نگهبان در دو بند تذکراتی نسبت به مصوبه مجلس وارد نموده است که با اصلاحات مقرر در مصوبه کمیسیون هر دو تذکره به نظر می‌رسد مرتفع شده است. با این توضیح که شورای نگهبان در اولین بند از تذکرات خود به جهت اینکه مطابق نظر تفسیری شورای نگهبان از اصل هفتادوپنجم قانون اساسی درج عبارت «از محل صرفه‌جویی در هزینه‌های جاری» نمی‌تواند رافع ایراد ایجاد بار مالی مندرج در اصل هفتادوپنجم قانون اساسی باشد و از طرف دیگر دولت مطابق مصوبه مورخ ۱۳۹۸ / ۷ / ۷ بار مالی این مصوبه را پذیرفته است، مفاد تبصره «۳» که هزینه‌های اجرای این قانون را از محل صرفه‌جویی دانسته بود واجد ایراد دانسته بود. از این رو کمیسیون محترم مفاد تبصره مزبور را اصلاح و مقرر داشت، «دولت موظف است این قانون را بدون افزایش پست‌های سازمانی و نیروی انسانی اجرا کند».

در تذکره دوم نیز شورای نگهبان، اعلام داشته لازم است در تبصره «۴»، با توجه به قانون تدوین و تنقیح مقررات کشور، «قوانین عام و خاص مغایر» مشخص گردد و به جای عبارت «ملغی‌الاثراً» از عبارت «منسوخ» استفاده شود. در این خصوص نیز تبصره «۴» اولاً حکم مورد نسخ را صراحتاً پیش‌بینی نموده و ثانیاً عبارت «منسوخ» را جایگزین عبارت «ملغی‌الاثراً» نموده است.

نتیجه‌گیری

باعنایت به توضیحات فوق به نظر می‌رسد مصوبه کمیسیون رافع تنها ایراد شورای نگهبان و تذکرات این شورا نسبت به مصوبه سابق مجلس می‌باشد.

